

ધોરણ : 6 સામાજિક વિજ્ઞાન

પાઠ : 2 આદિમાનવથી સ્થાયી જીવનની સફર

સ્વાધ્યાય

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન : 1 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો.

(1) આદિમાનવનું જીવન કેવું હતું ?

(A) ભટકતું જીવન

(B) સ્થાયી જીવન

(C) નગર વસાહતનું જીવન

(D) ગ્રામીણ વસાહતનું જીવન

(2) આદિમાનવો શિકાર કરવા માટે કયાં સાધનોનો ઉપયોગ કરતા નહોતા ?

(A) બંદૂક

(B) પથ્થરનાં હથિયારો

(C) હાડકાંનાં હથિયારો

(D) લાકડાંનાં હથિયારો

(3) ભીમબેટકા કયા રાજ્યમાં આવેલું છે ?

(A) મધ્યપ્રદેશ

(B) ગુજરાત

(C) બિહાર

(D) ઉત્તરપ્રદેશ

(4) સ્થાયી જીવનથી આદિમાનવે કેવી પ્રવૃત્તિઓ શરૂ કરી નહોતી ?

(A) કૃષિ

(B) પશુપાલન

(C) અનાજ-સંગ્રહ

(D) ઉદ્યોગ

પ્રશ્ન : 2 ટૂંકમાં ઉત્તર આપો.

(1) સ્થાયી જીવન માટેની જરૂરિયાત શા માટે ઊભી થઈ ?

❖ આદિમાનવ શરૂઆતમાં ખોરાકની શોધમાં ભટકતું જીવન જીવતો હતો. લગભગ 12,000 વર્ષો પહેલાં વિશ્વભરના વાતાવરણમાં વ્યાપક પરિવર્તન આવતાં વનસ્પતિ અને ઘાસના ક્ષેત્રો ઊભાં થયાં. પરિણામે ધીમે ધીમે કૃષિ અને પશુપાલનની પ્રવૃત્તિઓની શરૂઆત થઈ. કૃષિ માટે સ્થળોને છોડીને જઈ શકાતું નહોતું, કારણ કે પાકને ઊગવા થોડો સમય લાગે છે. તેને પાણીની જરૂર પડે છે.

પાક તૈયાર થયા બાદ અનાજના છોડને કાપીને તેમાંથી અનાજ કાઢવું પડે છે. આ પ્રક્રિયા માટે એક સ્થળે રોકાવું પડે. ઘઉં, જવ અને બાજરી જેવાં ધાન્યો આદિમાનવનાં ખોરાક માટે ઉપયોગી બન્યાં હતાં. પશુપાલન માટે તેણે આયોજન શરૂ કર્યું હતું. આમ, ખેતી અને પશુપાલનની જરૂરિયાત ઊભી થતાં આદિમાનવના સ્થાયી જીવનની શરૂઆત થઈ હતી.

(2) અગ્નિના ઉપયોગથી આદિમાનવનાં જીવનમાં કેવું પરિવર્તન આવ્યું ?

❖ અગ્નિના ઉપયોગથી આદિમાનવના જીવનમાં ક્રાંતિકારી પરિવર્તન આવ્યું. આ બધી પ્રવૃત્તિઓમાં અગ્નિનો ઉપયોગ કરવા લાગ્યો. (1) શિકાર કરીને લાવેલાં પ્રાણીઓનું માંસ પકવવા માટે. (2) પોતાની ગુફામાં અજવાળું કરવા માટે. (3) ગુફા આગળ અગ્નિનું તાપણું કરીને જંગલી પ્રાણીઓને ભગાડવા માટે. (4) ઠંડી સામે રક્ષણ મેળવવા માટે.

(3) આદિમાનવો કેવા પાકો ઉગાડતા હતા ?

❖ આદિમાનવો ઘઉં, જવ, બાજરી, ચોખા, મસૂર વગેરે પાકો ઉગાડતા હતા.

(4) આદિમાનવો કેવાં પશુઓ પાળતા હતા ?

❖ આદિમાનવો ફૂતરાં, ઘેટા-બકરાં, ગાય, ભેંસ, બળદ વગેરે પશુઓ પાળતા હતા.

પ્રશ્ન : ૩ નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

(1) સ્થાયી જીવન શરૂ થતા આદિમાનવે હિંસક પ્રાણીઓ
પાળવાનું શરૂ કર્યું.

(2) પાષાણયુગમાં પથ્થરના હથિયારોનો ઉપયોગ થતો
હતો.

(3) ભીમબેટકામાં આદિમાનવે સિંહ અને વાઘનાં ચિત્રો દોરેલાં છે. ☐

(4) ભીમબેટકાની ગુફાઓમાં પ્રાકૃતિક રંગથી ચિત્રો દોરેલાં છે. ☐

Thanks

For watching